

نومرو ۱۱

عیالت

باغچه سرای

اشبو ورقه نك ایکی صحیفه سی
صبیانه دیگر ایکی مکتب
تدریس و معلم امورینه مخصوص
توتلیور

«АВТОБІЙ-МІРЬ»

Прибав. къ Торджоману,

۱۹۱۲

ترجمان - عدووه سی

آدم اوغوللری

مدنی قرداشلریزده

(علم و معرفت)

مدنی قرداشلریزك باش قوتی . باش
سرمایه سی . بایلمی - علم و معرفت در .

علم و معرفت ك یو كوكی حال و درجه .
سنه كنجیه قیدر البته بر قاج بیك سنه لر
كچدی . بر جوق عالم آدی لر جوق زحمت
ایله بر طرفدن جالشیدیلر و دیگر طرفدن
بر جوق اذیت و عذاب ایله جماعتدن قوغو .
لوب سورولدی لر حتی علم و معرفت بولنده
آچدی قری یکی بولر . یکی اصولر و قاعده لر
ایچون قتل اولندی لر .

مدنی قرداشلریز مدنی اولمق ایچون
وحشیلکدن یاواش یاواش چیقیورلردی . آنلر ك
اشکی وقتلرده کی وحشی عقیده لر ی وحشی
نظری قارشوسته یکی بر بول یکی بر
فکر کتورلدی ایسه آنلر قانده و یا ضررینی
کرکی کی دوشونه دن . مطلقا یکی اولدی نی
ایچون هذان اوزرینه هجوم ایله دشمنق
کوترلردی . و سوکره یاواش یاواش قبول
ایلدی . بر قاج سنه لر طوطوب آیشدی قری
یکی قاعده انکیله شوب بویدن ده بر
یکی یللیله کلدی . بوسا وحشی اولکی
کی طوطوب بولورلردی . طوطوب
یمن حاللرک و عادی حالا براقیدیلر
ایسه مدنی قرداشلریز آراستند

دائما فکر ایشتمك و هر یکی کون . یکی
وقت ایچون یکی اصول و یکی قاعده لر
بولمق بولنده کیجه و کوندوز جالشیدیلر
و بویله جالشانارك اوستند یکی جیقان
اثرلر و ایشلر دوزت کوزله بکله بن میاویلر
ایله مدنی انسان بولنیور .

البته بولنده تعجب اولنه جق بر شی
یوقدر . زیرا دنیا باشیش و مخلوقاتده هیچ
برشی باقی دکلدی . هرشی هر کون دیکشمکه
و اسکی یزینه یکی کلمه در . دونکی
اشمش بر یای روزکای بو کون طوتوق
ممکن دکل .

بر وقتلر چرا باقان انسانلر . سوکره لر ی
باغ (مای) و قارطوب چراغی . و آندن
آسته آراین ایجاد ایتدی لر . جوق کچمه دی
کیروشین لامپه سی چیقدی . ده سوکره هوا
غازی . اسپرتو و بشزین لامپه لر ی چیقدی .

شمعی ایسه مدنی انسانلر بولرک جمله سندن
دها اوجوز و دها نئیز اولان الکتریق
آیدیناغنی کشف ایدوب قائده لنیورلر . بر
باقارسه ک حقیقه کوزل شی . اما بوی نسل
میدانه کتیردی لر ؟ « الکتریق قوتی حرامدر .
مای چراغی مقدسدر » دیه بر سوکرولشی
چیقاروب اسکی و یکی غوغاسی یابیش اوله ار
البته بو کون آیدیناغنده سونه سونه کر .
دیکتره اوقودیمز الکتریق ضیای دها خلی
وقت طبیعتك ایچنده کزلی قالیدی .

مدنی قرداشلریزك علما طاقی . اوقو .
کوکاره باقوب کوك حالندن . برلر
باقوب بر حالندن علم و معومات جمع ایدن

مدنی قرداشلریز کند، سنک احتیاجی اولان شباری، مثلا طوبراشی، آغاجی، هواپی، سوی، طاش و معدنلری شو قدر اوکریدی که آنلردن ایستدیکی کبی فائده لمتق یوللری آچدی.

مدنی قرداشلر صبانلی آلوب قبره جیققدقه «قارت بابام طوتاردی» بویله یاباردی «دیبور» «عجبا شویله یاپارسم نصل اولور؟» دهرک براز فکرینی ایشلتوب دها اولایجه بر اصول بولیور. بو کیدیشله یالکیز بر دانه (آریا) دن یوز اون عدد حابلی بر باشاق آلمایه قدر موفق اوله یلر. یوز بر جهدن حاصل اولان ۱۱۰ طمرلی باشاق ۶ بیک دانه آریا ویرمشد،

علمدن، فندان بو قدر فائده کورده مدنی قرداشلریز علمک و فنک و بیلکی نك قیوسی «خرینه سی اولان مکتبلره او فیر اهیت ویریبورلر که هر شهر و قریه ده الک زیاده دقت ایته کلری شی «مکتب» در، آمریاده مدیبلر مکتبه یالکیز اوقو و یازو طایبق ایچون آچلمش بر قایو هو باقمیورلر. آلترک ابتدائی مکتبلری دوردر بشر قائل بیوک بنالز اولوب بوراده یازودن و اوقودن باشقه هواپی، سوی، طوبراشی، معدنلری، آغاجلری و آلترک عادت و خاصه لریز اوکرمک ایچون بیکلر ایله آلت و ماکنلر بولند یروب ابتدائی مکتبه موجقاری عالم بر آدم بابوب بر یوزنه باشاق ایچون چیقاریبورلر. قوشلر بالالری اوجمایه اوکرمده اکلری کبی. مدنی انسانلر دخی بالالریز بر یوزله باشمایه اوکرمه دیبورلر و مکتبلری بولک ایچون آخوب مکتبلرک وظیفه سی مطلقا بو اولدیفته اعتقاد و ایمان اییدیورلر.

ع. آ.

(ایلروسی وار)

کوچک حکایه لر

بختلی شهزاده

(کچن نومرون آخری)

قارلناج دیبوردی: «بکا نه اولدی صجبا! شو قاهیلک خالسه واروب یاقوتی طاشلاردن سوکره بنم وجودم قیزدی، یوره که راحتک کلدی».

بختلی شهزاده: «اوله در قارلناجم. ذرا سن غیری به ایملک ایتمک. دیسی» قارلناج کندی کندینه «بن بر ایملک ایتم، شمدی مصره کیدرسه مده ممکنر» دهرک کون بویو خاطر خوشلی ایله شهرک اطرافنی طولا شوب کزدی و آفتام اوزری بختلی شهزاده به کلوب مصره کیده جکی و اورادن اسمارلابجفی برایش اولوب اولدیغنی سؤال ایندی. بختلی شهزاده قارلناجیدن بر کون دها قالمانی رجا ایده رک دیدی:

«شهرک چیتنده اسکی بر خانه نك چار. داخنده فقیر بر کنج ییکت استول اوزرینه قابنش، اوقو و یازو ایله مشغولدر، لکن فقیرلکندن اودون یوقاخنندن اوی صفوقدر، اوشیور، هم قارلی دخی آج. بن اوکاده بر شی کوندرمک ایستیورم، اما قلیچمک ساینده قبتلی طاش قالمادی. اوله ایسه بنم کوزلم الماسدنر. شولردن بریشی چیقاروب آلدی شو فقیر ییکتک استولی اوزرینه کور. توروب طاشلا، وارسون ساتسون. کندینه اودون، کومور آلسون و بیجک تدارک ایشون، سوکره اوقو و یازوی دها کوزل ایشلیر».

دیدی. قارلناج بر چوق یالوارشدن سوکره شهزاده نك رجاسنی قبل اندرک بر کوزندن الماسنی چیقاروب آلدی و کنج ییکتک اونه کثیروب استولی اوزرینه بر اقدی. چوق کچمدهن ییکت الماس بارچه سنی کوروب ردهن کلدیکنی دخی چوق دوشو. نه دن صانوب کرکلری آلدی. اوی ایصندی،

قارنی طوبوب اوطه سنده راحت راحت ایشامیه باشلادی.

بوند سوکره قارلناج یوله جیقمتق اوزره بکدن شهزاده کوریشنه گلش ایندی. شهزاده بو دفعه دخی راضی اولمادی و قارلناجیدن بر دیک دها دیله دی: شهرک سوقاقلردن برنده اوستی باشی ببرثیق. آباغی جیلاق فقیر بر قیزجق قیشک صفوغنده اوشویه رک سرنیک (کبریت، شربسی) صایوردی. النده گی سرنیکلر بره دوشوب ایصلاندی. قیزجق آتاسندن قوروقوب قاکرار طوروردی. شهزاده بوی اوزاقدن سهجوب قارلناجه یالواردی. دیدی که:

«بر کوزمده قالان الماسی دخی آلدی شو قیزجغزه کونور».

قارلناج همان الماسی قیزجکک یانه کونوروب آوجی ایچنه بر اقدی.

قیزجق - وای نه کوزل جام (شیشه) بارچه جفی دیه قووانه رق اونه کتدی. بوند سوکره قارلناج شهزاده به یاقوب دیدی که:

«سن شمدی ایکی کوزدن قالدک، بن سنی بر اوقوب کیده سم. عمرک بیتنجه به قلم سنک خدمتکده قلاجم».

شهزاده قارلناجه مصره کیتیه رخصت ویردی ایسه ده کیتدی و شهزاده نك آباقری آراسنده یرلشوب آسکا مصرک و بیل ببارک صونک کوزلککندن و خلقلرنک یالمندن بر چوق ماسالیر سویله دی. شهزاده:

«قارلناجم! بو سنک دیکلرک نك کوزلده، اما بن بولره او قدر اهیت ویر میورم. هم غنمده آدم اوغللرنک فقیرلرک و آغر حاللری دها اهیتلیر. فقیرلرک دها زیاده آغزشی یوقدن، حزن نیم شهریمی طولاشده خلقلرنک آغیر و آجینقلی جا لریدن بکا خبر کتیر، بن بوکا دها زیاده سونه جکم. دیدی».

بوتك كوزونه قارلماچ شهرى طولاغمايه
چيقتن ايدى... بومه باقىنى كه كوزل و
پلراشقان سولماقده زىكىن و ياقى آملر شنىك
و شانه ايله ييول اچيورلر. چيلهسى كيف
صفايه... سوغاكك ايكى باشنده فقيرلو
آچلقن بر حبل اكلكى كوز اوكنه كتيروب
دېن درن دوشونمكلر. اوسزلكدن بولده
قالش يالين آياق و چير جيلاق ايكى
آج جوجق بر گوري دېنه كلوب «آ»
شوراده باتار ايندك ديو برلشدكلرى افتاده
صكجه قاراولي كلوب: «بوراده يانمق
اولماز» ديو جوجقلى قوغبوردي. جوجقار
سالتين و ياغورلي هزاره اوشونرك و ايضلا
هوق بورادن چيكلوب كتهلر. قارلماچ كلوب
يو محللر دخی شهزاده به بخير و بردي.

شهزاده نك بورده كي آجوب:

«قارلماچ» گوزل و زورمك تم اوزرم
بتون آلتون قابليد. شو آلتونلرى اوزرمدن
سيروب آل و بيم شهرمده كي فقيرلر نه بيم
ايله ايدى.

قارلماچ بو امرى دخی يرينه كتيروب
بر جوق فقيرلر قوزايلردى.

هوالر كيتدكجه صغوقلاشوب سولار بوزه
لامقده ن درين قارگر ياغمقده ايدى. قارلماچ
صغوقه حلايه ييول غيري كنديسنك اولجكنى
حسن ايلدى. و صوك دفعه كوريشيم ديزك
بيوك زورلق ايله شهزاده نك اوموزنه كلوب
قوندى و:

«شهزادم، رخصت ايدرسه كز سزك
الكزى اويجه كم. ديدى و ديدى كي
قولنى اويوت شو ذيفهسى زياده صغوقدن
طاش قاتى چاغنى تسليم ايتدى و شهزاده نك
آياقلى آلتنه بر بيقيلوب دوشدى. عين
بو دقيقه كتيروب قاپاقتن شهزاده نك
قورشون و جوجق دخی بر قالج برندن بيلد
تلاوت طاغالى و بيوك بزرگرولقى ايله
بر بيقيلوب دوشدى.

شهوك آفصقاللرى شهزاده نك بيقيلوب
خراب اولش هيكلنك بلرچلرني طويلا.
دوب چويلكه برانقدريدلر. قارلماچك كوده.
س دخی چويلكه آيتلدى. هيكلنك بيوكجه
قسمنى آلوب قزانده قايمادوق قورشوننه
غيري بر شى دوكرديلر. اما شهزاده نك
وجودى قزانده قاناركن قلبى اسلا ايريمزدى.
يوكارلشچيلر «نصلى شى ۱» ديه شاشارلردى.
سوكره شهزاده نك ايريه ين بورده كنى دخی
«پر ايشه ياراماز» هرهرك چويلكه آتديلر.
جذاب الله ملكلرندن برينه شو شهردن
الك كوزل و قيملى بر شى بولوب كتيرومى
امر ايدى. ملك همان اوجوب شهزاده نك
بورده كي ايله قارلماچك كوهمنى كتيردى.
بو كا قارشو جناب خدا:

«اوت ملكم ا كوزل بولوب كتيردك.
بو قاب ايله بو قوشجق بنم اك سوكيلى
مغولقلمدنر. ايكيسيد بوندن سوكره جنت
ياغچه لرده ذوق و صفا ايله عمر كچيرد.
چكلردز» بيوردى.

بختلى شهزاده حكايهسى بوراده تمام اولدى.

شهرلر

او كوزل جوجق

بر او كوزدم يالين آياق چير جيلاق
قيش كولرى قلمشدم بول ايجنده
آنام، بابام، جان آجيرم كيمم يوق
سوقلاوب خسته لنم كچنده.
او كوزدكجه چكلرم قوباردى.

ياش يرينه گوزمدين قان آقاردى.
بر طرفنه آچاق، سوق، خستهلق
بر طرفدن آنا سزاق بختلاق.

بر مكشك سوندرمى آلتند
باتار، قالتار حقدين امداد ايستردم
بر مكشلى جوجق كلوب يانه

آغلهرق بن او كوزى كولوردى.
قازداش كنى التفاتلر ايندرك
كندى خانه منه آلوب گوتوردى.

شمدى آنام وار، بابام وار، اويوم وار
بى دوشمش كنى سومن آغام وار
مرحمتلى بر مكشلى يوزندن
بختيارم نده بو كون بختيار.
(يحيى ناجى بابورطللى)

نه بيلمجه لر

۷ نجى نومروده كي حساب مثله سنه طو.
غرى جواب كوندريدلر:
خوقند «ماجا الصبيان» مكشلى نك ۲ نجى
صنف طابهلرندن - اكبر جان ميرزا رحمت
صاحب جان ميللى خان عالم جان افنديلر.
خوقند اورنه افغان قريه منده خدای
نظر رحمن نظروف.

اورنورغ ولايتى «طاشلى» استانس.
سندن «الله بيرده» مكشلى شاكردى حمزه
مصطفى اوغلى اديف.
ياغچه سزاي زمكى اشقولا شاكردى محمد
گمالوف.

اداره دن جوابلر:

(۱) ع. حلى آفندى به - «طوزغاي» بى
آلدق. بعض يرلى جوجقنك آكلايه جنى
توركجه سوزلر ايله دكشديريلوب ايلاروده
نوبى كلكده درج اولشور.

(۲) باختى قريه سنك بى بى فريده بنت
بى بى جيله يوسويوا خانه - اوسوالرك
جوابلرى بوندن اولكى تحفه لره درج او.
لنمش ايدى: آفتاروب باقارچكز كوررسلر.
۴ نجى جوابكز درختتور.

(۳) داغ اوتوز قريه منده سعادت مكشلى
شاكردلرته - كوتدرلش مقاله نك اتداسى
كوزلدر. ايلروسى ده كوزل اولجنى اميدلدر.
اما بر مقاله بى بر آدم يازوب هم يالكز
بازان كنى امضا ايتلدر. بوراده ايسه ۹ امضا
قولمش، مقاله بى بازان كيم اولدينى بللى دكلر.

(۴) قريه حاجى آلمان صمد هدى منكللى
صمد اوغلو - ۷ نجى نومروده كي - والى

Aspects: